

# STICHTING ABRAZOS

JAARVERSLAG 2018



## INHOUDSOPGAVE

<b>Inhoudsopgave</b> .....	<b>1</b>
<b>1 Inleiding</b> .....	<b>2</b>
<b>2 Organisatie</b> .....	<b>2</b>
<b>3 Verantwoording methodiek voor de begeleiding van kinderen met autisme en hun gezin</b> .....	<b>3</b>
<b>4 Governance en communicatie met belanghebbenden</b> .....	<b>3</b>
<b>5 Fondsenwerving, donateurs en acties</b> .....	<b>4</b>
<b>6 Realisatie speerpunten</b> .....	<b>5</b>
<b>7 Voortgang realisatie meerjaren activiteitenplan 2015-2018</b> .....	<b>7</b>
<b>8 Resultaten - de cijfers</b> .....	<b>8</b>
8.1 Unieke klanten 2012-2018 .....	8
8.2 Financien 2009-2018 .....	9
8.3 Overzicht van de behaalde resultaten in 2018 .....	10
<b>9 Trots op; Leerpunten; Risico's</b> .....	<b>10</b>
<b>10 Professionals aan het woord</b> .....	<b>12</b>
<b>11 Testimonials van kinderen en hun ouders</b> .....	<b>13</b>
<b>Nawoord</b> .....	<b>13</b>
<b>Bijlage 1 – Resultaten in cijfers</b> .....	<b>14</b>

## 1 INLEIDING

Dit Inhoudelijke Jaarverslag (2018) dient naast het Financiële Jaarverslag (2018) als verantwoording van de activiteiten die zijn uitgevoerd in het kader van de doelstelling van Stichting Abrazos.

Volgens de Statuten (die dateren van de oprichting van 24-04-2007) heeft de Stichting Abrazos o.a. ten doel: “het vergroten van de levenskwaliteit van kinderen in Latijns Amerika, met een gehele of gedeeltelijke geestelijke handicap, met het accent op kinderen met autisme en aanverwante handicaps, door zodanige faciliteiten te bieden dat ze zo goed mogelijk kunnen integreren in het normale maatschappelijke leven”. Een ander statutair doel is “het opzetten en exploiteren van een centrum voor diagnose, therapie, voor opleiding en voorlichting aan alle bij de opvoeding en begeleiding betrokkenen....waardoor ze de kinderen maximaal kunnen ondersteunen” “De Stichting beoogt niet het maken van winst.”

Tot zover een aantal kerndoelstellingen uit de oprichtingsakte In Peru, Cusco is de Asociación Abrazos opgericht om de activiteiten in het kader van de doelstellingen uit te voeren. Hierbij geldt dat 2018 een overgangsjaar is geweest, waarbij de conclusie is gesteld dat de statutaire doelstellingen zoals deze golden in 2018 grotendeels zijn gerealiseerd. In 2018 zijn de statuten van de stichting in Peru daarom herzien, waarbij ook opgenomen is dat het nieuwe bestuur voor Peru vanaf januari 2019 een actievere rol gaat innemen.

Er is daarnaast ontheffing aangevraagd voor de belasting. De kans dat dit lukt is echter nihil omdat in de Peruaanse wetgeving is vastgelegd dat gezondheidszorg (waar Abrazos onder valt) en onderwijs geen ontheffing krijgen.

## 2 ORGANISATIE

Abrazos Nederland kent een bestuur, waarvan de leden op vrijwillige basis werken. Het bestuur Abrazos Nederland bestaat uit: Voorzitter: Titus Bovenberg (coach, beeldend kunstenaar, ervaringsdeskundige autisme) , Penningmeester / secretaris: Johan Schepers (bedrijfseconoom in de gezondheidszorg) , Algemeen bestuurslid Marian Hansen (orthopedagoog/ GZ psycholoog, verbonden aan Yulius, instelling voor Kinder- en Jeugdpsychiatrie en autisme alsmede Steunpunt autisme MEE).

Zowel voorzitter als penningmeester zijn bevoegd uitgaven te doen binnen de doelstelling en de door het bestuur vastgestelde begroting.

Het team in Peru, dat o.a. de diagnostiek en begeleiding van kinderen met autisme en hun gezin uitvoert, wordt geleid door de Nederlandse directeur / meewerkend projectleider Willeke Brouwers. Het team bestaat uit Peruaanse therapeuten en is tevens verantwoordelijk voor de uitvoering van voorlichting aan scholen, ouders en andere betrokkenen voor het realiseren van de gestelde doelen op deze gebieden. In Nederland is tot en met 2018 een autisme expertiseteam van vrijwilligers beschikbaar geweest. De rol van de experts is meedenken met en adviseren van het team in Cusco bij ingewikkelde problematiek. Tussen het expertise team en het bestuur bestaat een personele unie. Het expertiseteam is de afgelopen jaren minder ingeschakeld omdat het team in Peru steeds meer ervaring heeft opgebouwd. Het expertiseteam zal vanaf 2019 een andere rol krijgen. Geen casuïstiek ondersteuning meer, wel adviseren inzake algemene ontwikkeling in autismebegeleiding. Veel dank is verschuldigd aan de leden van het team. Marian Hansen en Matt van der Reijden blijven beschikbaar voor consultatie bij complexe casussen.

De activiteiten van Abrazos Nederland zijn voorwaarde scheppend voor het team Peru. Abrazos Nederland en Abrazos Peru wordt ondersteund door een freelancer voor fondsenwerving, beleidsmatige en bedrijfsmatige ondersteuning van de directeur in Peru en het bestuur in Nederland.

De communicatie verloopt via mail en skype overleg. De directeur en het bestuur streven naar één fysieke ontmoeting per jaar. In 2018 is er geen ontmoeting geweest met de directeur. Het bestuur is in 2018 twee keer in vergadering bijeen geweest. Dit overeenkomstig de afspraken met Abrazos Peru meer op afstand toezicht te houden in het kader van de groei naar een volledig zelfstandige organisatie in Peru.

De financiële administratie in Nederland en in Peru wordt uitgevoerd door twee professionals. In Nederland zijn diverse ambassadeurs en vrijwilligers betrokken bij het werk van Abrazos. Zij organiseren activiteiten om aan de financiële behoefte van Abrazos bij te dragen.

### **3 VERANTWOORDING METHODIEK VOOR DE BEGELEIDING VAN KINDEREN MET AUTISME EN HUN GEZIN.**

In het activiteitenplan 2019 wordt onder hoofdstuk 1.2 uitgebreid aandacht besteed aan de verantwoording voor de gekozen methodiek van begeleiding. Hier volstaan we met te melden dat de Concept Ondersteunende Communicatie een methodiek is die als doel heeft communicatieconcepten te verhelderen. Ondersteunende communicatie helpt de kinderen bij het (adequaat) betekenis verlenen aan de wereld waarin zij leven. Concept ondersteunende communicatie kan worden ingezet bij alle kinderen met autisme ongeacht leeftijd, het cognitieve niveau, het niveau van spraak- en taalontwikkeling en/of de aanwezigheid van andere bijkomende stoornissen. Daarnaast passen we de regulatieve cyclus van Van Strien toe bij de gezinsbegeleiding.

### **4 GOVERNANCE EN COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN.**

Ieder jaar ontwikkelt Abrazos een activiteitenplan. In dit plan benoemen wij de ambities voor het eerstvolgende kalenderjaar. Deze zijn afgeleid van het meerjarig plan dat in 2018 afloopt. De activiteiten in het jaarplan zijn financieel vertaald naar de jaarbegroting onder verantwoordelijkheid van de penningmeester van de Stichting. Het team in Peru ontwikkelt het activiteitenplan met ondersteuning van de coördinator in Nederland. De directeur in Peru is verantwoordelijk voor de totstandkoming. Het bestuur in Nederland vult eventueel in overleg aan en stelde tot en met het Activiteitenplan 2018 het plan vast. Deze plannen zijn openbaar en via de website <http://www.abrazos.nl/wat-doen-we/beleidsstukken/> te lezen en te downloaden. Vanaf het Activiteitenplan 2019 worden de beleidsdocumenten vastgesteld door het Peruaanse bestuur. Alle beleidsdocumenten van 2018, waaronder het financiële en inhoudelijke jaarverslag 2018 vallen onder verantwoordelijkheid van het Nederlandse bestuur.

Gedurende het jaar volgt het bestuur de voortgang via de kwartaalrapportages in Peru. Het bestuur neemt kennis van de rapportages. De voortgang van de fondsenwerving is los van de bestuursvergaderingen gevolgd door de bestuurder met de financiële portefeuille en gerapporteerd aan de overige bestuursleden Abrazos Nederland. De fondsenwerving is gebaseerd op accountmanagement van de voorzitter en de directeur in Peru. De coördinator is belast met de aanvragen en monitoring daarvan.

Maandelijks is door de penningmeester een financiële rapportage gemaakt van de uitgaven in relatie tot de begroting. De uitgaven worden maandelijks aangeleverd door de administrateurs in Nederland en Peru. De jaarbegroting is voor het eerst voor 2018 vastgesteld door de directeur in Peru. Het begrotingsadvies van de penningmeester Abrazos Nederland om de opbrengsten in Peru meer in overeenstemming te brengen met de verwachte groei in opbrengsten en de geplande uitgaven is nagevolgd. In volgende jaren wordt gestreefd naar een volledig door Peruaanse opbrengsten gedekte begroting van de uitgaven.

In 2018 is het bestuur in Peru nader ingevuld en is de rol verstevigd:

Presidente en representante legal:	Willeke Brouwers
Secretaria	Liesbeth Kerstens
Penningmeester	Jolanda Buets
Bestuurslid	Coen Bosch

De directeur Peru bespreekt met het bestuur van Abrazos Peru het jaarplan, de bijbehorende begroting van uitgaven en opbrengsten, toekomstplan en legt verantwoording af via de kwartaalrapportage. De bevoegdheden, verantwoordelijkheden van bestuur Peru en directeur alsmede de wijze van organiseren is in 2018 onderwerp van overleg geweest en is per 1 januari 2019 geformaliseerd. Het Nederlandse bestuur rond alle lopende verantwoordelijkheden af rondom de in 2018 toegekende fondsaanvragen. De samenstelling en rol van het bestuur in Nederland zal worden herbezien. Overgang van formele verantwoordelijkheden van bestuur Nederland naar bestuur Peru zal juridisch correct worden afgerond. Naar aanleiding van de 2e kwartaal rapportage uit Peru waaruit bleek dat de productiviteit van de therapeuten en de opbrengsten uit begeleiding tegenviel, heeft bestuur Abrazos Nederland de directeur een aantal adviezen gegeven de opbrengsten en uitgaven meer in overeenstemming met elkaar te brengen. Dit met het oog op de volgende jaren waarin de opbrengsten vanuit Nederland nagenoeg weg zullen vallen.

In 2017 werkten we in de begroting voor het eerst met een normstelling. De kosten van fondsenwerving, beheer en administratie beperken wij tot 25% van de totale begroting. De uitkomst in 2018 bedraagt 15% (2017 17%). Dat is mogelijk door een onbezoldigd bestuur en een expertteam autisme van vrijwilligers dat het team in Peru bijstaat met adviezen bij ingewikkelde problemen. In de CBF-reglementen wordt een norm genoemd dat een fondsenwervende organisatie niet meer dan gemiddeld 25% over een periode van 3 jaar mag besteden aan kosten voor fondsenwerving. Abrazos stelt zich een norm van 12,5%. Realisatie 2018: 1,2 % (2017: 4,2%) Na afloop van elk jaar worden de gerealiseerde activiteiten, doelen en financiële resultaten in de jaarverslagen vastgelegd. Het inhoudelijke en financieel jaarverslag wordt standaard verstuurd naar alle fondsen die een bijdrage hebben geleverd. Speciaal voor de MariaMarina Foundation wordt een Engelstalige versie gemaakt. De kwartaal rapportages worden op verzoek verzonden.

In het inhoudelijk Jaarverslag wordt ingegaan op de meerwaarde van Abrazos in Cusco, Peru en wordt verantwoording afgelegd over de gekozen manier van werken en de resultaten.

## 5 FONDSSENWERVING, DONATEURS EN ACTIES.

De directeur in Peru en de voorzitter in Nederland zijn actief in het accountmanagement richting fondsen. De fondsenwerving zelf wordt door de freelance projectcoördinator uitgevoerd. Hierbij zoekt Abrazos ieder jaar actief naar partners die voor korte of langere tijd het werk van Abrazos willen ondersteunen. In 2018 is een belangrijke stap gezet naar financiële onafhankelijkheid door kostendekkende tarieven in te voeren voor de geleverde ondersteuning. De hoop was dat hiermee in 2018 een overgang naar volledige financiële zelfstandigheid kon worden gerealiseerd, zodat 2018 het laatste jaar was waarin fondsenwerving noodzakelijk was. Helaas is dit doel niet volledig behaald waardoor er een reorganisatie in Peru nodig is en fondswerving ook in 2019 nog deels vanuit Nederland georganiseerd moet worden.

Abrazos heeft ook een aantal vaste donateurs. De ambassadeurs en vrijwilligers zijn actief op zoek naar nieuwe donateurs. Ook organiseren zij soms acties of leveren zij een bijdrage aan een actie (variërend van advies geven tot uitvoeren). In 2018 zijn vanuit Nederland geen grote acties geweest. In Peru is wel één actie geweest, namelijk een pollada. Dit is een typische Peruaanse manier om geld in te zamelen, waarbij mensen voor 10 soles eten kunnen kopen en waarbij tevens drinken verkocht wordt. De winst gaat naar het goede doel. Deze activiteit is door het team van Abrazos georganiseerd. Daarnaast heeft het team van Abrazos ook nog 1000 Soles zelf gedoneerd. Daarnaast verkopen we het gehele jaar stroopwafels. In 2018 zijn er twee nieuwe verkooppunten voor stroopwafels ingericht. Daarnaast verkoopt Creperia La Bo'M een ijsje met de naam Abrazos. Van ieder verkocht ijsje gaan 2 soles naar het sociale pakket van Abrazos..

In Peru komen de inkomsten echter grotendeels vanuit de ouderbijdragen. Gezinnen die genoeg inkomsten hebben betalen het kostendekkende tarief. De armere gezinnen kunnen gebruik maken van het sociale pakket waaruit een deel van de kosten betaald worden. In het sociale pakket zitten nog voldoende middelen om arme gezinnen ook in 2019 te kunnen compenseren.



## 6 REALISATIE SPEERPUNTEN

In het activiteitenplan voor 2018 heeft Abrazos diverse speerpunten benoemd. In dit hoofdstuk is per speerpunt uitgewerkt in hoeverre de gestelde doelen zijn gerealiseerd.

### **Volledige dekking begroting Peru**

In 2018 heeft Abrazos zich tot doel gesteld om de volledige begroting in Peru te dekken vanuit Peruaanse inkomsten. Dit is niet gelukt maar het jaar 2018 heeft wel veel inzichten gegeven voor benodigde aanpassingen. Ondanks de grote inspanning om meer klanten te vinden, die we ook inderdaad gevonden hebben, moeten we de conclusie trekken dat het team te groot is voor de vraag die er is. Om daadwerkelijk kostendekkend te kunnen werken zou iedere therapeut 28 facturable uren per week moeten maken. De praktijk laat zien dat dit niet realiseerbaar is. Op basis van de realisatie in de laatste maanden kunnen we concluderen dat er maximaal werk is voor 2,8 FTE aan therapeuten. Om dit te kunnen realiseren gaan we met twee therapeuten minder werken en gaat de directeur ook in de praktijk meewerken.

Daarbij is het ook heel belangrijk dat de facturable uren in verhouding staan met de administratieve uren. De declarabiliteitsdoelstelling is 75%. In 2018 hadden de therapeuten veel administratieve uren gemaakt om hun totale uren aan te vullen. Hierdoor zijn de kosten veel hoger dan de inkomsten.

In totaal is er in 2018 voor S/. 122.092,15 soles aan rekeningen uitgeschreven en is er S/. 113.014,90 daadwerkelijk afgerekend. Ter illustratie: Om in 2019 kostendekkend te kunnen werken is S/. 230.264,87 aan inkomsten nodig. Dit is nog niet eenvoudig gerealiseerd. Naast inkomsten uit ouderbijdragen zijn er dus ook inkomsten gegenereerd door de verkoop van stroopwafels, het ijsje Abrazos en enkele kleine acties van studenten. Dit heeft in totaal een bijdrage gegeven van S/. 5527,50 voor het Sociale Pakket.

### **Opleidingen**

Op het gebied van opleiding zijn in 2018 wederom veel doelstellingen gerealiseerd. De cursus van Therapeut naar Ondernemen is in november afgerond. Het thema dit jaar was Zelfvertrouwen en Zelfbeeld, de wortels

van je ontwikkeling. Kern van deze training was het ontwikkelen van inzicht over hoe belangrijk het is om bewust te zijn van hoe je jouw eigen kwaliteiten in kunt zetten om de kennis die je hebt in de praktijk te brengen. Onder de deskundige begeleiding van Winneke Kornet is hier drie dagen intensief aan gewerkt met zeer positieve resultaten.

Daarnaast heeft het hele team heeft in augustus onder begeleiding van Yvonne van Nijnatten een cursus Mindfulness gevolgt. De cursus was een positieve ervaring die heel bruikbaar is. Dit zowel voor toepassing in de therapieën met de kinderen als in het persoonlijke leven. Dankzij de zus van Yvonne hebben we ook meditatiekussens en dekentjes kunnen aanschaffen. Eind 2018 zijn deze aangekomen in Cusco waardoor in 2019 gestart kan worden met het geven van de module Mindfulness.



Angela en Veronica hebben de diplomado in Lima mogen volgen en met succes afgerond. We hopen dat ze in maart 2019 hun daadwerkelijk diploma in ontvangst mogen nemen. Dan zijn alle Peruaanse therapeutes in het bezit van hun diplomada.

Kelly en Claudia zijn verder gegaan met zich te specialiseren in taalstoornissen. Dit alles met het idee dat Abrazos volwaardige communicatietherapieën kan toevoegen aan het zorgprogramma. In 2018 hebben zij een cursus kunnen volgen in Cusco zelf, waardoor het contact met de docent aanzienlijk beter verliep dan toen zij in 2017 een diplomada vanaf afstand volgde in Spanje. Hierdoor zijn de therapeutes beter in staat gebleken om het geleerde ook daadwerkelijk in de praktijk toe te passen.

### **Ontwikkeling master**

In augustus is er naast de Mindfulness onder begeleiding van Yvonne van Nijnatten en Willeke Brouwers ook erg hard gewerkt aan het opzetten van de diplomado. In gezamenlijkheid is een hele goede en complete structuur ontwikkeld voor de master en daarnaast zijn de eerste stappen gezet in het ontwikkelen van de lessen. Hierbij is gebleken dat het voor de therapeuten erg moeilijk is om de kennis die zij hebben om te zetten naar concrete lessen. Het kost hen erg veel tijd om dit uit te kunnen werken wat conflicteert met de noodzaak voor maximale facturabele uren per therapeut. Daarom is besloten dat Willeke Brouwers samen met Yvonne van Nijnatten de master verder doorontwikkelt. Het team ondersteunt bij het zoeken van Spaanstalige informatie en de vertaling van teksten naar het Spaans. Doel is in 2019 de master af te ronden.



### Onderzoek naar de therapieën

Therapeut Veronica wil als afstudeeropdracht een onderzoek doen naar de effectiviteit van de therapieën van Abrazos. De structuur van het onderzoek en de manier waarop ze het onderzoek wil uitvoeren is bekend. De hoop was dat er in 2018 snel goedkeuring zou komen vanuit de Universiteit op de gekozen aanpak. Dit is echter nog steeds niet gerealiseerd. Er is daarom onderzocht of het onderzoek als een opdracht vanuit Abrazos gerealiseerd kon worden. Gezien de grote tijdsinvestering (minimaal 300 uur) is dit echter niet haalbaar gebleken. Hierdoor is dit onderzoek blijven liggen. We hopen in 2019 alsnog goedkeuring te krijgen om het onderzoek vanuit de Universiteit uit te voeren.

## 7 VOORTGANG REALISATIE MEERJAREN ACTIVITEITENPLAN 2015-2018

Abrazos heeft in 2014 een meerjarenbeleidsplan ontwikkeld voor de periode 2015-2018. Met dit jaarverslag zijn we aan het einde van dit meerjarenplan gekomen. Daarom is het tijd voor een totale terugblik.

Het begeleiden van gezinnen en het overdragen van kennis aan gezinnen en professionals is vrijwel gerealiseerd zoals vooraf was gehoopt. Het aantal cliënten groeit nog ieder jaar en ook bereikt Abrazos ieder jaar veel professionals, zodat de kennis over Autisme in de regio Cusco steeds verder toe neemt.

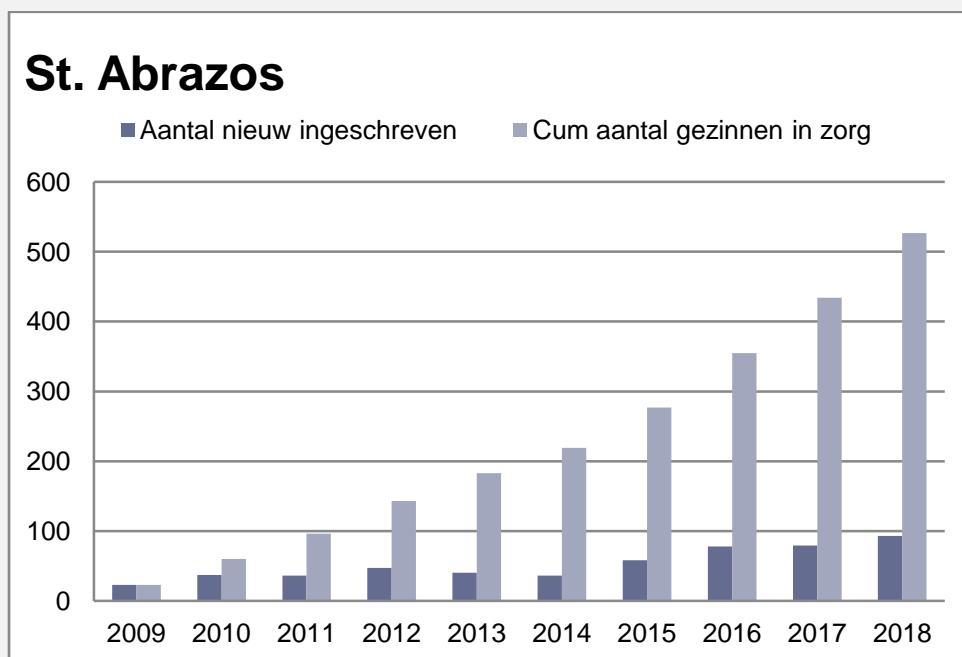
Het bestendigen van deze kennis en het inbedden van Abrazos in de Peruaanse maatschappij is ten dele gerealiseerd. Zo is Abrazos in de afgelopen jaren steeds bekender geworden. Klanten en professionals weten ons goed te vinden. Ook zijn zij bereid te betalen voor het aanbod van Abrazos. De ontwikkeling van een master is niet afgerond binnen de termijn van het meerjaren activiteitenplan. Deze ontwikkeling loopt nog door in 2019.

Op het gebied van financiële onafhankelijkheid zijn grote stappen gezet. Belangrijkste stap was het invoeren van kostendekkende tarieven per 1 juli 2017 (nieuwe cliënten) en 1 januari 2018 (alle cliënten). We hebben sinds 2018 ook goed inzicht in de benodigde productiviteit (28 uur per therapeut per week, in verhouding met 12 administratieuren) om kostendekkend te kunnen werken. In 2018 hebben we moeten concluderen dat het met de huidige bezetting niet mogelijk is om voldoende declarabele uren te kunnen maken, ondanks een verdere groei van het aantal nieuwe cliënten. Het aanbod van therapeuten is gewoonweg te groot voor de vraag. Daarom is Abrazos een reorganisatieproces ingegaan om het team te verminderen van 5.0 naar 2.8 formatieplaats. Dit wordt gerealiseerd door van twee teamleden hun contract niet te verlengen. Daarnaast komt er een clauseule in het contract dat de administratieve uren maximaal 25% mogen bedragen van de gedeclareerde uren.



## 8.1 UNIEKE CLIENTEN 2012-2018

Het totale aantal gezinnen in zorg blijft groeien. Abrazos blijft er dus in slagen om nieuwe kinderen met Autisme en hun gezinnen in zorg te nemen. In 2018 zijn zelfs nog meer nieuwe gezinnen in zorg genomen (93) dan in 2017 toen er een recordaantal van 79 nieuwe gezinnen in zorg waren gekomen.

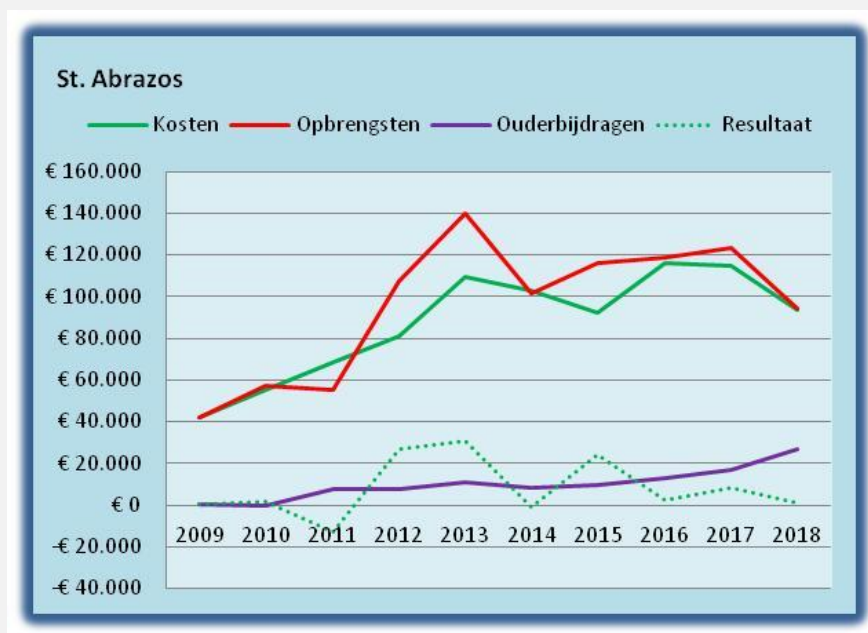


Figuur 1 Groei aantal cliënten

## 8.2 FINANCIEN 2009-2018

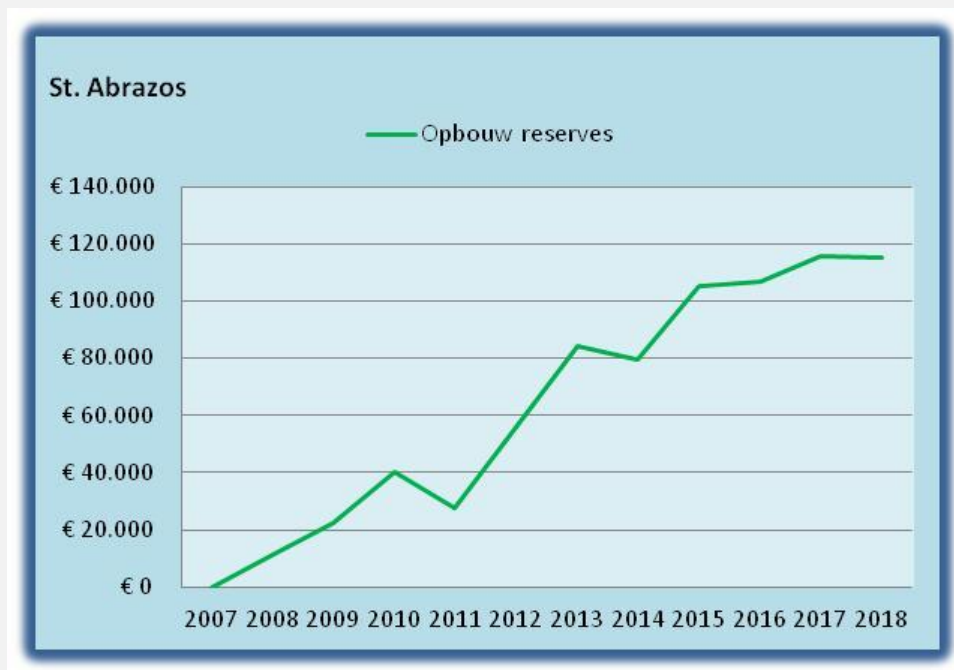
Om een beeld te vormen van de groei van Abrazos over de jaren is in onderstaande tabel het verschil tussen baten en lasten over de loop van jaren in beeld gebracht. Uit het overzicht blijkt dat de kosten sinds 2013 ongeveer gelijk zijn gebleven. Tegelijkertijd is het aantal kinderen dat behandeld is wel gestegen vanaf 2014. Dit komt doordat er aantoonbaar efficiënter wordt gewerkt. Abrazos wil hier de komende jaren nog sterker op inzetten om volledig zelfvoorzienend te kunnen worden op termijn. De bedrijfsvoering is gezond. Sinds 2011 zijn geen wezenlijke verliezen meer gemaakt. Het is Abrazos gelukt om reserves op te bouwen die ingezet zullen worden om de slag naar zelfvoorzienend zijn in Peru te kunnen realiseren en eventuele tekorten op financiering van de basisbegroting (fase 1) op te kunnen vangen.

De ontwikkeling van de resultaten in de afgelopen jaren is weergegeven in onderstaande grafiek.



Figuur 2 Verloop resultaten St. Abrazos in de afgelopen jaren.

Het eigen vermogen dient als buffer om tekorten op te vangen en de overgang naar de financieel zelfstandige organisatie in Peru mogelijk te maken. Daardoor kan de primaire begeleiding van Peruaanse kinderen met autisme en het gezin voor de komende jaren gecontinueerd worden. In onderstaande grafiek staat de opbouw van de reserves.



Figuur 3 Opbouw reserves St. Abrazos in de afgelopen jaren.

### 8.3 OVERZICHT VAN DE BEHAALDE RESULTATEN IN 2018

In de bijlage vindt u voor een aantal doelstellingen uit het activiteitenplan hoe de realisatie is in 2018

### 9 TROTS OP; LEERPUNTEN; RISICO'S

#### Hier zijn we trots op / gaan we mee verder

Ondanks dat we in 2017 al een record aantal nieuwe klanten in mochten schrijven is het in 2018 toch weer gelukt om dit aantal te verbeteren. We slagen er dus erg goed in om ons aanbod onder de aandacht te brengen. Ook blijkt telkens weer dat de begeleiding die we bieden zeer gewaardeerd wordt. Zo hebben we in april een mooie muurtekening gekregen van een moeder die Abrazos wilde bedanken voor negen jaar hulp en begeleiding.

Waar we ook trots op zijn is de basis die gelegd is voor de Master Autisme van Abrazos. De structuur en het curriculum is in de basis neergezet, zodat de master in 2019 kan worden afgerond.

Ook zijn we blij met de stappen op het gebied van kennisontwikkeling. Ook de laatste twee therapeuten hebben in 2018 hun specialisatie Autisme behaald en Kelly en Claudia hebben een cursus taaltherapie succesvol afgerond. Hierdoor kunnen we met vertrouwen een module voor taalontwikkeling bieden.



In Quillabamba hebben we een cursustraject van 4x4 uren bijeenkomsten kunnen geven aan 30 leerkrachten en ouders in samenwerking met Red Salud van Quillabamba. Deyra en Willeke zijn hier op hun vrije dagen naar toe gereisd om op vrijwillige basis de cursus te geven op de zaterdagochtenden. De inkomsten waren wel voor Abrazos. De deelnemers waren erg enthousiast en willen graag contact blijven houden met Abrazos.

Daarnaast hebben we in 2018 veel geleerd over hoe de organisatiestructuur in Peru er uit moet zien en welke leiderschapsstijlen er nodig is om het team en Abrazos verder te helpen. We gaan verder met het inregelen van strakkere en concrete taakomschrijvingen en doelstelling per medewerker. Ook passen we de contracten van de therapeuten, onze onderlinge communicatievormen en procedures aan, zodat er strikter gestuurd kan worden op het behalen van de noodzakelijke doelstellingen. Dit zodat in 2019 verdere stappen gezet kunnen worden op het gebied van financiële onafhankelijkheid.

#### **Wat is minder goed verlopen / Wat gaan we anders doen.**

Om daadwerkelijk kostendekkend te kunnen werken moet het aantal declarabele uren per therapeut flink omhoog. Ondanks het record aantal nieuwe klanten halen de therapeuten niet de benodigde facturable uren. Het huidige aanbod is te groot voor de vraag. Daarom gaan we reorganiseren en vanaf 2019 met 2.8 FTE verder in plaats van met 5FTE. Ook was de declarabiliteit te laag. De volledige uren werden wel gemaakt, maar bestonden voor een te groot deel uit administratieve uren. In 2019 is het aantal administratieve uren gemaximeerd tot maximaal 25%.

Het is helaas niet gelukt om een activiteitscentrum op te zetten. Ondanks dat deze er niet is in Cusco en mensen aangeven dit centrum te missen lukt het niet om voldoende klanten te vinden. We blijven daarom verder zoeken naar zinvolle activiteiten ter aanvulling van het bestaande aanbod. Aangezien we veel kleine kinderen in zorg hebben en ouders zich erg veel zorgen maken over de sociale ontwikkelingen en persoonlijke vaardigheden willen we kijken wat voor groepsactiviteit we voor deze kinderen op kunnen zetten.



### **Risico's**

Een belangrijk risico is dat het moeilijk blijft om facturabele uren te maken onder schooltijd. Hierdoor kunnen we de therapeuten niet zoveel inzetten tijdens kantooruren als gehoopt. Door de formatie en tevens het aantal contracturen per therapeut terug te brengen verwachten we hier meer flexibiliteit op te ontwikkelen.

Een tweede risico dat vorig jaar groter was dan nu, maar dat nog wel blijft bestaan is dat ouders niet bereid zijn om te betalen voor de ondersteuning die Abrazos biedt. Vooralsnog zien we hier echter geen grote problemen dus nemen we hierop geen aanvullende maatregelen.

Een ander risico dat wij liepen is het verlies van kennis. Abrazos investeert heel veel in kennisverwerving van haar medewerkers. Teneinde dit risico te verminderen namen we maatregelen om te voorkomen dat deze kennis verwaterd, zoals interne trainingen en het afsluiten van een ethisch contract met de therapeuten waardoor zij langer blijven en bij eventueel vertrek een deel van de opleidingskosten terugbetalen. Omdat het desondanks kwetsbaar blijft zijn we bezig met de ontwikkeling van een master voor de Universiteit zodat de noodzakelijke kennis wordt geborgd in een Peruaanse opleiding.

Keerzijde van de investering die Abrazos op dit gebied heeft gedaan, zoals het aangaan van een ethisch contract, maakt wel dat het doorvoeren van de reorganisatie naar minder formatie moeilijker is geworden. Er is daarom een advocaat in de hand genomen om de reorganisatie op juridisch juiste wijze door te kunnen voeren. Het opnieuw realiseren van een prettig werkklimaat is hierbij een belangrijk aandachtspunt.

## **10 PROFESSIONALS AAN HET WOORD**

Tot dusver heeft u in het jaarverslag kunnen lezen wat Abrazos allemaal heeft gedaan in 2018, waar we trots op zijn en wat er nog beter had gekund in onze ogen. Om u ook wat meer beeld te geven van wat er achter deze cijfers en feiten schuil gaat willen we u ook enkele ervaringsverhalen voorleggen

### **Yvonne van Nijnatten, trainer Mindfulness en Diplomado Abrazos:**

Tijdens mijn twee weken bij Abrazos heb ik heel erg genoten en ook veel geleerd; over Willeke, de psychologen, en de organisatie. Ik ben samen met Willeke en het team aan de slag gegaan met het thema: mindfulness bij autisme en het opzetten van een autismeopleiding. We oefenden samen en we doken de literatuur in.

Ik heb tijdens mijn bezoek nog meer bewondering gekregen voor Willeke. Vanuit een empowerende en zelfsturende visie stimuleert zij de psychologen in hun werk. Ze prikkelt, daagt uit, voedt en stelt vragen. Tegelijkertijd merk je dat de Peruaanse therapeuten veel aansturing, duidelijkheid en structuur nodig hebben om tot actie te komen. Hier zag ik echt een 'worsteling' bij Willeke, want de insteek is ook om de therapeuten te stimuleren zelf plannen te maken en regie te voeren. Ik vond het heel waardevol om te zien hoe Willeke en Abrazos hier hun weg in zoeken.

Met duidelijke kaders en aansturing boekten de psychologen overigens enkele mooie resultaten: ze oefenden mindfulness oefeningen bij zichzelf en met hun cliënten. Ze maakten hier opnames van en gaven elkaar feedback. En, na 2 weken stond er een grove opzet voor de autismeopleiding. Er is dus erg hard gewerkt! Voor mij waren het - op allerlei manieren dus - twee waardevolle weken. Dank je wel, Abrazos!

## 11 TESTIMONIALS VAN KINDEREN EN HUN OUDERS

Wij vragen de gezinnen die wij helpen regelmatig hoe zij onze zorg waarderen. Hier vindt u enkele testimonials:

**Gladys (55 jaar),**

In 1x is me duidelijk waarom ik me altijd zo anders en vreemd voelde, ik heb gewoon autisme.

Doordat ik dit nu weet is het voor mij veel gemakkelijker om aan te geven wat ik wil en ook mijn grenzen duidelijk te maken. Deze diagnose maakt mijn leven een stuk gemakkelijker!

**Nilda, moeder van Salvador,**

Ik was zo bezorgd over mijn zoontje Salvador. Ik wist niet wat te beginnen. Maar mensen om me heen zeggen dat ik nu op het goede plek ben. Ze zeggen dat Abrazos me gaat helpen en dat niemand dat beter kan doen.

## NAWOORD

Abrazos dankt een ieder die heeft bijgedragen hartelijk voor de steun in het afgelopen jaar. Zonder uw steun waren we niet in staat geweest om weer veel kinderen met autisme en hun gezinnen te helpen.

Namens alle medewerkers en betrokkenen van Asociación Abrazos te Cusco,  
Willeke Brouwers, directeur

Namens het bestuur van Stichting Abrazos Nederland,  
Titus Bovenberg, voorzitter  
Marian Hansen  
Johan Schepers

## BIJLAGE 1 – RESULTATEN IN CIJFERS

	Gepland resultaat in 2018	Realisatie 2018
Totaal aantal gezinnen behandeld	425	504
Aantal nieuwe inschrijvingen	60	93
Totaal aantal gezinnen in behandeling (geweest)	65	71
Aantal cliënten die groepstherapie of vrijetijdsclub volgen.	20	23
Cursuspakket voor ouders, bestaat uit cursus, training en het autisme belevingscircuit	50	29 basis cursus, 11 oudertraining en 4 autisme en communicatie
Aantal professionals die deelnemen aan de basiscursus voor professionals	175	216
Deelnemers aan het Autisme Beleving Circuit	30	70